

УДК 311.42:338.1:640.41

РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ЕКО-ТЕНДЕНЦІЙ У ГОТЕЛЬНИХ ГОСПОДАРСТВАХ МІСТА КИЄВА

Пушка О.С., Тіхонова Д.Ю.

Національний університет харчових технологій

В статті проаналізовано стан розвитку еко-готелів у світі. Розглянуто основні засоби розміщення з екологічним спрямуванням в Україні. Встановлено, що найбільша кількість подібних готельних підприємств зосереджена в м. Києві. Екологічний менеджмент – це сучасна галузь науки. Наведено основні переваги України щодо інвестування в будівництво нових еко-готелів.

Ключові слова: готельне господарство, екологія, еко-готель, сертифікація, інвестування.

Постановка проблеми. Життя нерозривно пов'язане з природним середовищем. На ранніх етапах свого становлення людина, користуючись продуктами природи, не завдавала помітної шкоди природним ресурсам. Але з посиленням практичної діяльності, пов'язаної з винаходом знарядь праці, вплив її на природу неухильно зростає. В останні десятиліття ХХ століття у зв'язку із високими темпами науково-технічного прогресу, небувалим розширенням сфер матеріального виробництва він став особливо значним і великомасштабним.

Неухильно зростає населення нашої планети, що потребує відповідного збільшення видобутку й виготовлення життєвих ресурсів для забезпечення його проживання. Наслідки впливу людини на навколишнє середовище сумні й тривожні: порушуються природні угруповання й ландшафти, забруднюється атмосфера, морські акваторії і прісні водойми, руйнується ґрунтовий покрив, зменшуються лісові ресурси та чисельність видів рослин і тварин, хімічні сполуки, які циркулюють у біосфері, шкодять здоров'ю людини та всьому живому.

Виходячи з вищенаведеного, збереження екологічної рівноваги навколишнього середовища є досить актуальною темою сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Частка екоотелів в країнах Західної Європи та США відносно невелика і рідко перевищує 20% від загальної кількості готелів. В Україні їх набагато менше. Можна було б скористатися ситуацією і відкрити великий екоготель на 250-300 номерів, адже таких готелів в Україні немає.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Україна – одна з найурбанізованіших країн Європи – у містах мешкає майже 70% населення. Висока концентрація техногенних об'єктів сприяє забрудненню довкілля, знижує комфортність життя. Основними джерелами забруднення атмосфери міста є транспорт, енергетичні системи та промисловість. В результаті формується шумове, вібраційне та електромагнітне забруднення міст.

Сприяють захворюванням не тільки хімічні (хімічні, металургійні комплекси), а й фізичні (міський шум), фізико-хімічні забруднення (підвищений штучний електромагнітний та природний радіоактивний фон).

Темпи росту загальної захворюваності за останнє десятиріччя зросли на 35-40%, переважно за рахунок злоякісних пухлин, серцево-судинних хвороб, бронхіальної астми, цукрового діабету, алергій. В багатьох містах України – Запоріжжя, Маріуполь, Кривий Ріг, Макіївка, Лисичанськ, Дніпродзержинськ, Донецьк, Дніпропетровськ концентрації шкідливих речовин перевищують їх ГДК у 25-100 разів.

Це результат антропогенного забруднення природного середовища. Цьому могли б певною мірою зарадити зелені насадження, раціональне проектування та забудова міст.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення перспектив інвестування в готельне господарство України.

Виклад основного матеріалу. Покращення екологічного становища у світі завжди було і залишається актуальною темою, яка змушує змінювати старі стереотипи та методи роботи на нові. Недбале ставлення людства до природи призвело до катастрофічного та критичного стану середовища проживання.

За даними екологів, один житель України створює в середньому 0,5 кг сміття в день, тобто 182,5 кг за рік, а 46 мільйонів українців залишають щорічно після себе 8 млн. тонн сміття. Ці показники вражають своїм масштабом та швидкістю зростання. Великі іноземні та вітчизняні підприємства стали підтримувати ідеї скорочення небезпечних викидів у навколишнє середовище. Готельні підприємства почали активно долучатися до порятунку довкілля, вводячи в свою діяльність поняття «екологічного менеджменту» [1].

Екологічний менеджмент – це сучасна галузь науки, яка являє собою сукупність принципів, форм, методів, прийомів і засобів управління виробництвом та виробничим персоналом підприємства з метою досягнення економічної ефективності виробництва, екологічної цілісності та соціальної справедливості у контексті вимог сталого розвитку. Відповідно до наведеного механізму екологічний менеджмент можна визначити як

комплекс заходів, які охоплюють управління ресурсами, виробничими процесами та продукцією і спрямовані на зменшення негативних впливів виробничої діяльності на довкілля й підвищення ефективності роботи підприємства.

Перший екологічний готель відкрився у Мілані. Це чотиризірковий готель «Hotel Scala», що розташований у семиповерховій споруді замку, що був побудований у кінці XIX століття, недалеко від театру «Ла Скала». Для контролю за температурою повітря і подачею гарячої води у готелі застосовується спеціальна система відновлення енергії з використанням відновлювальних джерел. Так, готель не використовує паливо і тому не викидає до атмосфери таку забруднюючу речовину, як вуглець.

В Нью-Йорку на розі 44-ї вулиці і 8-ї авеню, поряд з Таймс-Сквер відкрився готель «InterContinental». Це перший готель в Манхеттені, який побудовано з нуля за остані 8 років. «InterContinental» став найкрупнішим готелем на східному узбережжі, до того ж створеним з використанням самих сучасних екологічних розробок. Наприклад, при його будівництві використовувалися переробні матеріали, у номерах споруджені туалети з низькою витратою води, а на 2-му і 7-му поверхах споруджені зелені тераси.

Новий готель у Стокгольмі обігрівується теплом людських тіл. «Kungsbrohuset», який вже назвали самою екологічною офісною будівлею у світі. Вона разом з готелем використовує для опалення тепло, що виділяється 25 тисячами пасажирів, які щоденно проходять в переходах під розташованим поруч Центральним вокзалом.

Велика кількість іноземних готельних мереж та готелів запроваджують екологічну концепцію діяльності, розробляючи різноманітні інноваційні проекти економії ресурсів та збереження довкілля.

Аналіз стану готельного господарства України свідчить про серйозну проблему невідповідності більшості українських готелів сучасному світовому рівню комфорту і сервісу. Застаріла матеріально-технічна база готельного господарства, нестабільність політичної ситуації, недоліки законодавства у сфері інвестування та підприємництва, невідповідність податкової та бухгалтерської систем міжнародним стандартам породжує великі перепони на шляху розвитку готельної індустрії.

Готелі в різних містах України стикаються з однаковими проблемами: жалюгідний стан матеріально-технічної бази, падіння рентабельності, коефіцієнт завантаження на рівні близько 25%, вимушено високі ціни, щоб покрити експлуатаційні витрати. У зв'язку з цим вони стають неконкурентноспроможними та не можуть втриматися на вітчизняному ринку.

Екологічний напрям розвитку для України є новим і лише набирає обертів. Протягом останнього року відкрилося близько десяти нових екоготелів. Найбільше їх у Західній Україні, Черкаській і Полтавській областях [2].

Найбільшою перепорою для збільшення готельних закладів екологічного спрямування є фінансова сторона, яка потребує значних інвестицій. Деякі експерти попереджають: кошторис будівництва екоготелю може відрізнятись від стандартного мінімум удвічі. В країнах Західної Європи створені спеціальні фонди, які або надають

кредит під дуже низькі відсотки для будівництва екоготелю, або дарують частину обладнання для її роботи. В Україні такої практики немає. Тому всі ці витрати неминуче позначаться на вартості проживання: прайси в еко-готелях як мінімум на 30% вищі, порівняно з іншими готелями.

У зв'язку з прийнятим у 2011 році Законом України «Про основні засади державної екологічної політики України на період до 2020 року», який визначає політичний курс України на екологізацію усіх сфер економіки, таким інноваційним напрямом розвитку може стати створення та введення екологічного менеджменту в готельні господарства [3].

Сертифікація готельних послуг в Україні є добровільною процедурою (з 05.09.2012 р.), велика кількість підприємств зацікавлені в проведенні екологічної сертифікації з метою отримання статусу «екологічний готель».

Обов'язковою умовою для присвоєння готелю статусу «екологічний» є сертифікація незалежною третьою стороною або державою, на території якої він знаходиться.

Екологічна сертифікація -це система еко-маркування для закладів готельного господарства, основною метою якої є сприяння зменшенню тиску на природне середовище від експлуатації туристичних об'єктів шляхом відзначення, популяризації та стимулювання розвитку корисних ініціатив і екологічних методів управління туристичною індустрією.

Україна поступово крокує на шляху адаптації системи технічного регулювання до вимог ЄС, де державні обов'язкові вимоги поєднуються з добровільними сертифікаційними системами, що відповідають єдиним уніфікованим вимогам міжнародних та європейських стандартів.

В Україні питання застосування екологічних маркувань та декларацій регулюється на державному рівні Технічним регламентом з екологічного маркування, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 18 травня 2011 року № 529.

Таблиця 1

Існуючі класифікації екологічної сертифікації

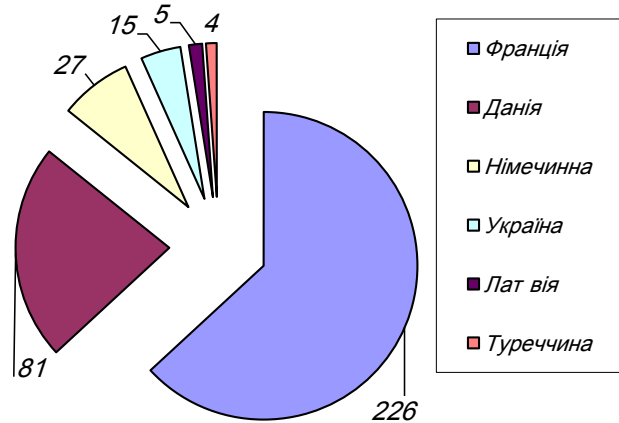
За територією охоплення:		
Міжнародні (ISO14001, EMAS)	національні («ANAB» у ЄС)	регіональні («Blue Angel» в Німеччині)
За об'єктами сертифікації:		
Сертифікація товарів («ANAB» у ЄС)	сертифікація послуг («Green Globe», «Blue Flag»)	змішані (товарів і послуг) (ISO14001).

В останні роки відбулися серйозні зрушення в сфері екологічної сертифікації підприємств готельного господарства України. На готельний ринок вийшла міжнародна програма екологічної сертифікації готелів та курортів Green Key («Зелений Ключ»), яка є одним із 5 проектів міжнародної недержавної незалежної організації Foundation for Environmental Education (Міжнародної Організації з екологічної освіти), головний офіс якої розміщений в Данії, м. Копенгаген.

В Україні діяльність «Зеленого Ключа» представлена громадською організацією «Екологічна

ініціатива». Першим в Україні еко-сертифікованим готелем є Radisson Blu, який знаходиться у м. Києві.

На діаграмі вказані кількість сертифікованих готелів «Green key» у світі (рис. 1).

Рис. 1. Кількість сертифікованих готелів «Green key» у світі

З діаграми слід відмітити, що Україна рухається у вірному напрямку та знаходиться на четвертому місці за кількістю «зелених» готелів у світі. Найбільша кількість таких засобів розміщена в столиці України (табл. 2).

Таблиця 2

Засоби розміщення України, які отримали еко-сертифікат Green Key

Місто	Підприємство готельного господарства
Київ	Radisson Blu Hotel; Maison Blanche; Maison Blanche (Mytnitsa); Rus Accord Hotel; Баккара Арт-готель
Львів	Reikartz Dworzec Lviv; Reikartz Medievale Lviv; Дністер Прем'єр Готель
Миколаїв	Reikartz Рівер Миколаїв
Запоріжжя	Reikartz Запоріжжя
Дніпропетровськ	Reikartz Дніпропетровськ
Харків	Reikartz Харків
АРК	Ореанда, Красотель-Левант

Україна є досить перспективною з точки зору інвестування в еко-готельно-ресторанний бізнес, оскільки має ряд переваг, у порівнянні з сусідніми державами:

- наявність рекреаційних ресурсів та територій, придатних для розташування еко-готелів;
- становлення та розвиток виробництва екологічно сертифікованої будівельної продукції;
- наявність значної кількості навчальних закладів з підготовки фахівців у сфері гостинності;
- наявність наукових, науково-дослідних центрів, що спеціалізуються на розробці енерго-, водозберігаючих технологій, підготовці фахівців відповідної спеціалізації;
- становлення виробництва екологічно чистих продуктів харчування;
- наявність широкого спектру додаткових послуг;
- послаблення податкового тиску у сфері гостинності.

Значний відсоток готельних підприємств зосереджені саме в Києві. Існуючі столичні готелі

в більшості своїй побудовані ще в часи СРСР і лише небагато з них реконструювалися в останні роки, але це великий туристичний центр країни, в якому зосереджені історико-культурні пам'ятки не лише всеукраїнського, а й світового значення. У місті – 3850 пам'яток, дві з яких – Софійський і Києво-Печерський заповідники – занесені в реєстр пам'яток ЮНЕСКО [4].

Серед столичних готелів підприємств з екологічним напрямом тут можна виділити лише незначну кількість, які змінюють застарілі принципи та методи роботи. Зазвичай до змін вдаються великі міжнародні готельні підприємства, які визнали екологічність пріоритетним напрямом для споживача. Вітчизняні готелі значно відстають у своєму розвитку та скласти конкуренцію іноземним просто не в змозі. Застаріла матеріально-технічна база, відсталі методи роботи, відсут-

ність сприятливої бази для розвитку готельної індустрії стають неймовірним тягарем, який не дає можливості прогресувати та рухатися в напрямку нових тенденцій.

Висновки і пропозиції. На основі проведеного аналізу встановлено, що в усьому світі спостерігається тенденція до збереження природних ресурсів. Готельне господарство розпочало активний розвиток, запроваджуючи альтернативні засоби збереження природних ресурсів. Аналогічна тенденція спостерігається і в Україні, проте має слабкий розвиток, що пов'язано, в більшій мірі з економічними проблемами та нестачею фінансування.

Тому, для подальшого розвитку готельне господарство України потребує проектування нових або реставрацію вже існуючих готелів із впровадженням еко-систем та новітніх технологій збереження навколишнього середовища.

Список літератури:

1. Гостиничний бізнес. – Режим доступу: <http://prohotelia.com.ua/2013/01/12-events-and-trends-of-2012/>
2. Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Green Key. – Режим доступу: <http://www.greenkey.org/Menu/Criteria/Hotels>
4. Асоціація малих готелів та апартаментів України. – Режим доступу: <http://www.smallhotels.com.ua/>

Пушка О.С., Тихонова Д.Ю.

Национальный университет пищевых технологий

РАЗВИТИЕ СОВРЕМЕННЫХ ЭКО-ТЕНДЕНЦИЙ В ГОСТИНИЧНОМ ХОЗЯЙСТВЕ ГОРОДА КИЕВА

Аннотация

В статье проанализировано состояние развития эко-отелей в мире. Рассмотрены основные средства размещения с экологическим направлением в Украине. Установлено, что наибольшее количество подобных гостиничных предприятий сосредоточена в г. Киеве. Экологический менеджмент – это современная отрасль науки. Приведены основные преимущества Украины по инвестированию в строительство новых эко-отелей.

Ключевые слова: гостиничное хозяйство, экология, эко-отель, сертификация, инвестирование.

Pushka O.S., Tihonova D.U.

National University of Food Technologies

DEVELOPMENT OF CONTEMPORARY ECO-TENDENCIES IN THE HOTEL FACILITY OF KIEV

Summary

The article analyzes the state of development of eco-hotels in the world. The main means of accommodation with an environmental direction in Ukraine are considered. It is established that the largest number of such hotel enterprises is concentrated in Kiev. Environmental management is a modern branch of science. The main advantages of Ukraine in investing in the construction of new eco-hotels.

Keywords: hotel economy, ecology, eco-hotel, certification, investment.